

ISSN 2181-9130

Doi Journal 10.26739/2181-9130

ҲУҚУҚИЙ ТАДҚИҚОТЛАР ЖУРНАЛИ

11 ЖИЛД, 9 СОН

ЖУРНАЛ ПРАВОВЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ

ТОМ 11, НОМЕР 9

JOURNAL OF LAW RESEARCH

VOLUME 11, ISSUE 9

ТОШКЕНТ-2026

ҲУҚУҚИЙ ТАДҚИҚОТЛАР ЖУРНАЛИ

ЖУРНАЛ ПРАВОВЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ | JOURNAL OF LAW RESEARCH

№9 (2026) DOI <http://dx.doi.org/10.26739/2181-9130-2026-9>

Бош муҳаррир:
Главный редактор:
Chief Editor:

Abdurasulova Qumriniso Raimqulovna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Бош муҳаррир ўринбосари:
Заместитель главного редактора:
Deputy Chief Editor:

Fayziev Shoxrud Farmonovich
yuridik fanlar doktori, dotsent (O'zbekiston)

ТАҲРИРИЙ МАСЛАҲАТ КЕНГАШИ | РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ | EDITORIAL BOARD

12.00.01 - ДАВЛАТ ВА ҲУҚУҚ НАЗАРИЯСИ ВА ТАРИХИ. ҲУҚУҚИЙ ТАЪЛИМОТЛАР ТАРИХИ / ТЕОРИЯ ПРАВА И ГОСУДАРСТВА, ИСТОРИЯ ПРАВОВЫХ УЧЕНИЙ / THEORY OF LAW AND STATE, HISTORY OF LEGAL DOCTRINES

Boboyev Halimboy Boboyevich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Ahmedshaeva Mavlyuda Axatovna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Adilxodjayeva Surayyo Maxkamovna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Sattorov Abdug'affor
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Yosuke Shamoto
yuridik fanlar doktori, professor (Yaponiya)
Umarxanova Dildora Sharipxanovna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Nematov Jo'rabek Nematilloevich
yuridik fanlar doktori, dotsent (O'zbekiston)

12.00.02 - КОНСТИТУЦИОННЫЙ ҲУҚУҚ, МАЪМУРИЙ ҲУҚУҚ, МОЛИЯ ВА БОЖХОНА ҲУҚУҚИ / КОНСТИТУЦИОННОЕ ПРАВО; АДМИНИСТРАТИВНОЕ ПРАВО; ФИНАНСОВОЕ ПРАВО / CONSTITUTIONAL LAW; ADMINISTRATIVE LAW; FINANCIAL RIGHT

Malikova Gulchexra
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Xusanov Ozod Tillabayevich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Selimanova Svetlana Mixaylovna
yuridik fanlar doktori (O'zbekiston)

Xvan Leonid Borisovich
yuridik fanlar doktori, dotsent (O'zbekiston)
Peshkova Xristina Vyacheslovovna
yuridik fanlar doktori, dotsent (Rossiya)
Sung Un Lee
yuridik fanlar doktori, professor (Janubiy Koreya)

12.00.03 - ҲУҚУҚРОЛИК ҲУҚУҚИ. ТАДБИРКОРЛИК ҲУҚУҚИ. ОИЛА ҲУҚУҚИ. ХАЛҚАРО ХУСУСИЙ ҲУҚУҚ / ГРАЖДАНСКОЕ ПРАВО; ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЕ ПРАВО; СЕМЕЙНОЕ ПРАВО; МЕЖДУНАРОДНОЕ ЧАСТНОЕ ПРАВО / CIVIL LAW; BUSINESS LAW; FAMILY LAW; PRIVATE INTERNATIONAL LAW

Oqyulov Omonboy
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Ro'zinazarov Shuhrat Nuraliyevich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Ruziyev Rustam Jabborovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Borotov Mirodiljon Xomudjonovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Toshev Boboqul Norqobilovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Shomuxamedova Zamira Shoislamovna
yuridik fanlar doktori, (O'zbekiston)
Ahmad Issa Altweissi
yuridik fanlar doktori, professor (Iordaniya)
Mexmonov Kambariddin Miradxanovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

12.00.04 - ҲУҚУҚРОЛИК ПРОЦЕССУАЛ ҲУҚУҚИ. ХЎЖАЛИК ПРОЦЕССУАЛ ҲУҚУҚИ. ҲАҚАМЛИК ЖАРАЁНИ ВА МЕДИАЦИЯ / ГРАЖДАНСКОЕ ПРОЦЕССУАЛЬНОЕ ПРАВО; ХОЗЯЙСТВЕННОЕ ПРОЦЕССУАЛЬНОЕ ПРАВО; АРБИТРАЖНЫЙ ПРОЦЕСС И МЕДИАЦИЯ / CIVIL PROCEDURE LAW; ECONOMIC PROCEDURAL LAW; ARBITRATION PROCESS AND MEDIATION

Esanova Zamira Normurodovna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Mamasidiqov Muzaffar Musajonovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Jason A.
Kanton Federal sud markazi (AQSH)
Borut Strazisar
Yuridik bo'lim boshlig'i (Sloveniya)

12.00.05 - МЕҲНАТ ҲУҚУҚИ. ИЖТИМОИЙ ТАЪМИНОТ ҲУҚУҚИ / ТРУДОВОЕ ПРАВО; ПРАВО СОЦИАЛЬНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ / THE LABOR LAW; SOCIAL SECURITY LAW

Usmanova Muborak Akmalxanovna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Gasanov Mixail Yuriyevich
yuridik fanlar doktori, dotsent (O'zbekiston)
Sattorova Gulnoza Djurakulovna
yuridik fanlar doktori, dotsent (O'zbekiston)

Murodova Gulnora
yuridik fanlar doktori, dotsent (O'zbekiston)
Denisov Gleb
yuridik fanlar doktori, professor (Rossiya)

Fayziyev Shuxrat Xasanovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Usmonov Muhammadi Bahridinovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Xolmuminov Juma
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Jo'rayev Yuldash Achilovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Nurmatov Mirg'olib Mirzayevich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Po'latov Baxtiyor Xalilovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Salomov Baxrom Salomovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Osmonaliyev Qayrat
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Mirzayev Aziz
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Aleksey Kibalnik
yuridik fanlar doktori, professor (Rossiya)
Kudryavtsev Vladislav Leonidovich
yuridik fanlar doktori, professor (Rossiya)
Sergey Shoshin
yuridik fanlar doktori, dotsent (Rossiya)
James B.
Eaglin Federal sud markazi (AQSH)

Rustambayev Mirzayusup Hakimovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Zufarov Rustam Axmedovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Kabulov Rustam
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Rajabova Mavjuda Abdullayevna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Ismailov Isomiddin
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Hamidov Nurmuhammad Orif o'g'li
yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori (O'zbekiston)
Yuldoshev Rifat Raxmadjonovich
yuridik fanlar doktori, professor (Tojikiston)
Djansarayeva Rima Ernatovna
yuridik fanlar doktori, professor (Qozog'iston)
Yelena Antonyan Aleksandrovna
yuridik fanlar doktori, professor (Rossiya)
Matthew Light
yuridik fanlar doktori, professor (Kanada)
Qo'shayev Nurali Mahmudovich
yuridik fanlar nomzodi, dotsent (O'zbekiston)

Inog'omjonova Zumratxon Fatxullayevna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Pulatov Yuriy Safiyevich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
To'laganova Gulchehra Zaxitovna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Muxiddinov Faxriddin Muxiddinovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Mirazov Davron Miragzamovich
yuridik fanlar doktori (O'zbekiston)
Rijakov Aleksandr Petrovich
yuridik fanlar doktori, professor (Rossiya)

Stoyko Nikolay Genadyevich
yuridik fanlar doktori, professor (Rossiya)
Iskandarov Zayniddin
yuridik fanlar doktori, professor (Tojikiston)
Sergey Pen
yuridik fanlar doktori, professor (Qozog'iston)
Aleksey Purs
yuridik fanlar doktori, dotsent (Belarus)
Jurgen Maurer
yuridik fanlar doktori, professor (Germaniya)
Kevin Curtin
yuridik fanlar doktori, professor (AQSH)

Ismoilov Bahodir Islamovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Matkarimova Gulchehra Abdusamatovna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Yuldasheva Govxerjan
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Alexander Trunk
yuridik fanlar doktori, professor (Germaniya)

1. Ibragimova Muxlisa Paridunovna

DAVLAT FUQAROLIK XIZMATIDA SIYOSIY GURUH LAVOZIMLARINING HUQUQIY TABIATI: MEHNAT-HUQUQIY VA OMMAVIY-HUQUQIY MODELLAR NISBATI.....5

2. Murataev Serikbek Alpamysovich

SIGNIFICANCE AND ESSENCE OF LEGAL REGULATION OF HIGHER EDUCATION MANAGEMENT ASSESSMENT.....14

3. Машарипов Икромбой Олимбой ўғли

ТАШУВЧИНИНГ ФУҚАРОЛИК ЖАВОБГАРЛИГИНИ МАЖБУРИЙ СУҒУРТА ҚИЛИШ ШАРТНОМАСИ БЎЙИЧА СУҒУРТА ТОВОНИНИ ТЎЛАШ ТЎҒРИСИДАГИ ТАЛАБНИ БОШҚА ТУРДАГИ ТАЛАБЛАРДАН АЖРАТИШНИНГ АЙРИМ МАСАЛАЛАРИ.....24

4. Shukurova Diyora Anvarovna

REGULATING TRANSNATIONAL SUBSIDIES THROUGH PREFERENTIAL TRADE AGREEMENTS.....35

5. Каримов Улугбек Хакимджонович

АГРАР СОҲАДА ЕР ТЎҒРИСИДАГИ ҚОНУНЧИЛИК ИЖРОСИ УСТИДАН ПРОКУРОР НАЗОРАТИНИ РАҚАМЛИ МУҲИТДА ТАКОМИЛЛАШТИРИШ МАСАЛАЛАРИ.....45

6. Мамарасулов Достон Рустам ўғли

НОМУЛКИЙ ХУСУСИЯТДАГИ ИЖРО ҲУЖЖАТЛАРИНИ ИЖРО ЭТИШНИ ДИФФЕРЕНЦИАЦИЯ ҚИЛИШ: ҚАРЗДОРНИНГ ШАХСИЙ ИШТИРОКИ МЕЗОНИ.....56

7. Soliyev Dilshod Baxtiyor o'g'li

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA MA'MURIY SUDLAR TIZIMINING HUQUQIY ASOSLARINI SHAKLLANISHINING NAZARIY JIHATLARI.....64

8. Усмонов Мансурбек Мухаммаджонович

ДАВЛАТ СОЛИҚ ХИЗМАТИ ОРГАНЛАРИДА ПРОКУРОР НАЗОРАТИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ВА АМАЛГА ОШИРИШ МЕХАНИЗМЛАРИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ.....72

9. Қўлдошев Шезод Шукурулло ўғли

ЁЛЛАНИШ ВА ҲАРБИЙ ТУЗИЛМАЛАРГА ХИЗМАТГА КИРГАНЛИК УЧУН ЖАВОБГАРЛИК.....82

10. Primov Baxtiyor Olim o'g'li

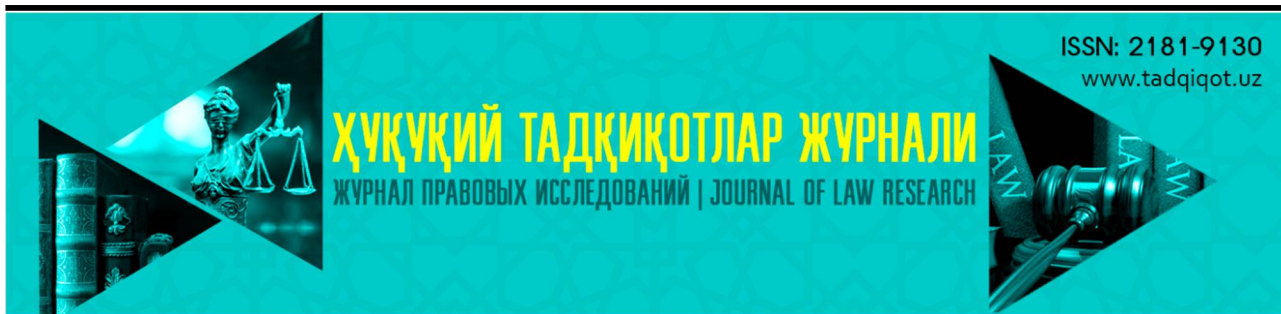
KRIPTO-AKTIVLAR AYLANMASI VA MAYNING SOHASIDAGI JINOIY QILMISHLARNI TURDOSH VA O'XSHASH JINOYAT TARKIBLARIDAN AJRATISH MASALALARI.....90

11. Reymbayev Abdulla Kurbanbayevich

JINOYAT TO'G'RIDA XABAR BERMASLIK VA UNI YASHIRGANLIK UCHUN JINOIY JAVOBGARLIK CHORALARINI TAKOMILLASHTIRISH.....99

12. Курманов Амангелди Пухарбаевич

СУДГАЧА ИШ ЮРИТИШ БОСҚИЧИДА НИЗОЛАРНИ ҲАЛ ҚИЛИШДА СУД НАЗОРАТИ ИНСТИТУТИНИ ЖОРИЙ ЭТИШ ИМКОНИАТЛАРИ.....106

Ibragimova Muxlisa Paridunovna,

Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti o'qituvchisi,
yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori (PhD)

ORCID: 0000-0002-7490-1587

E-mail: i.mukhlisa57@gmail.com

DAVLAT FUQAROLIK XIZMATIDA SIYOSIY GURUH LAVOZIMLARINING HUQUQIY TABIATI: MEHNAT-HUQUQIY VA OMMAVIY-HUQUQIY MODELLAR NISBATI

For citation: Ibragimova Mukhlisa Paridunovna. THE LEGAL NATURE OF POLITICAL GROUP POSITIONS IN THE STATE CIVIL SERVICE: THE RELATIONSHIP BETWEEN LABOUR-LAW AND PUBLIC-LAW MODELS. Journal of Law Research. 2026, 11 vol., issue 9.

<http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.23067537>

ANNOTATSIYA

“Xalq davlat idoralariga emas, davlat idoralari xalqqa xizmat qilishi lozim” degan tamoyil bugun davlat fuqarolik xizmati islohotlarining markaziy g'oyasiga aylandi. Bu g'oya, avvalo, davlat siyosatini bevosita amalga oshiradigan rahbarlar – vazirlar, hokimlar, respublika davlat organlari rahbarlarining huquqiy maqomi qanchalik aniq belgilanganiga bog'liq. Prezidentning 2025-yil 19-iyundagi PF-95-son Farmoni bilan davlat fuqarolik xizmati lavozimlari davlat reyestrining tasdiqlanishi siyosiy guruhga kiruvchi lavozimlar doirasini aniq ko'rsatib berdi, ammo bu lavozimlardagi xizmat munosabatining huquqiy tabiati haqidagi savol ochiq qoldi. Qonunning 30-moddasiga ko'ra siyosiy guruh xizmatchilari bilan mehnat shartnomasi tuzilmaydi, biroq Qonun ularning xizmat munosabati qaysi yuridik fakt asosida vujudga kelishi, qanday huquqiy vositalar bilan mazmunan belgilanishi va qay tartibda tugatilishini yaxlit tarzda belgilamaydi. Maqolada Qonunning 10, 23, 30, 33 va 50-moddalari tizimli tahlil qilinib, milliy tartibga solish Germaniya, Qozog'iston, Yaponiya, Koreya Respublikasi, Fransiya va Buyuk Britaniya tajribasi bilan qiyoslanadi. Siyosiy lavozimlardagi xizmatni rasmiylashtirishning uch modeli – ommaviy-huquqiy tayinlash, differensial va shartnomaviy modellar ajratiladi. Mehnat shartnomasining mavjud emasligi maxsus ommaviy-huquqiy xizmat munosabatining zarur, biroq yetarli bo'lmagan belgisi ekanligi asoslanadi, “siyosiy guruh davlat fuqarolik xizmatchisining maxsus ommaviy-huquqiy xizmat munosabati” tushunchasi va uning funksional to'liqlik mezoni taklif etiladi.

Kalit so'zlar: davlat fuqarolik xizmati, siyosiy guruh, xizmat munosabati, ommaviy-huquqiy munosabat, tayinlash, mehnat shartnomasi, funksional to'liqlik, lavozimdan ozod qilish, qiyosiy-huquqiy tahlil.

Ибрагимова Мухлиса Паридуновна,

Преподаватель Университета мировой экономики и дипломатии,
доктор философии по юридическим наукам (PhD)

ORCID: 0000-0002-7490-1587

E-mail: i.mukhlisa57@gmail.com

ПРАВОВАЯ ПРИРОДА ДОЛЖНОСТЕЙ ПОЛИТИЧЕСКОЙ ГРУППЫ НА ГОСУДАРСТВЕННОЙ ГРАЖДАНСКОЙ СЛУЖБЕ: СООТНОШЕНИЕ ТРУДОВО-ПРАВОВОЙ И ПУБЛИЧНО-ПРАВОВОЙ МОДЕЛЕЙ

АННОТАЦИЯ

Принцип «не народ должен служить государственным органам, а государственные органы — народу» стал центральной идеей реформы государственной гражданской службы Узбекистана. Его реализация во многом зависит от того, насколько ясно определён правовой статус руководителей, непосредственно проводящих государственную политику, — министров, хокимов, руководителей республиканских органов. Утверждение государственного реестра должностей Указом Президента № УП-95 от 19 июня 2025 года чётко очертило круг должностей политической группы, но вопрос о правовой природе служебных отношений на этих должностях остался открытым. Согласно статье 30 Закона, трудовой договор со служащими политической группы не заключается, однако Закон не определяет целостно, какой юридический факт порождает их служебное отношение, какими правовыми средствами определяется его содержание и каким образом оно прекращается. В статье проводится системный анализ статей 10, 23, 30, 33 и 50 Закона, национальное регулирование сопоставляется с опытом Германии, Казахстана, Японии, Республики Корея, Франции и Великобритании. Выделены три модели оформления службы на политических должностях: публично-правовая модель назначения, дифференцированная и договорная. Обосновано, что отсутствие трудового договора является необходимым, но недостаточным признаком специального публично-правового служебного отношения; предложены понятие «специальное публично-правовое служебное отношение государственного гражданского служащего политической группы» и критерий его функциональной полноты.

Ключевые слова: государственная гражданская служба, политическая группа, служебное отношение, публично-правовое отношение, назначение, трудовой договор, функциональная полнота, освобождение от должности, сравнительно-правовой анализ.

Ibragimova Mukhlisa Paridunovna,

Lecturer at the University of World Economy and Diplomacy,

Doctor of Philosophy (PhD) in Law

ORCID: 0000-0002-7490-1587

E-mail: i.mukhlisa57@gmail.com

THE LEGAL NATURE OF POLITICAL GROUP POSITIONS IN THE STATE CIVIL SERVICE: THE RELATIONSHIP BETWEEN LABOUR-LAW AND PUBLIC-LAW MODELS

ANNOTATION

The principle that “state bodies must serve the people, not the people serve state bodies” has become the guiding idea of Uzbekistan’s civil service reform. Its realisation depends largely on how clearly the legal status of those who directly implement state policy — ministers, regional governors (hokims) and heads of national agencies — is defined. The state register of civil service positions approved by Presidential Decree No. UP-95 of 19 June 2025 has clearly outlined the range of political-group positions, yet the legal nature of service relationships in these positions remains an open question. Under Article 30 of the Law, no employment contract is concluded with political-group civil servants, yet the Law does not comprehensively specify the legal fact that creates their service relationship, the legal instruments that determine its content, or the mechanism by which it ends. The article analyses Articles 10, 23, 30, 33 and 50 of the Law systematically and compares the national framework with Germany, Kazakhstan, Japan, the Republic of Korea, France and the United Kingdom. Three models of formalising service in political positions are identified: the public-law appointment model, the differentiated model and the contractual model. The absence of an employment contract is shown to be a necessary but insufficient feature of a special public-law service

relationship; the concept of a “special public-law service relationship of a political-group civil servant” and the criterion of its functional completeness are proposed.

Keywords: civil service, political group, service relationship, public-law relationship, appointment, employment contract, functional completeness, removal from office, comparative legal analysis.

Har qanday islohotning taqdiri, oxir-oqibat, uni amalga oshiradigan odamlarga bogʻliq. Soʻnggi yillarda Oʻzbekistonda davlat boshqaruvini isloh qilish jarayonida “Xalq davlat idoralariga emas, davlat idoralari xalqqa xizmat qilishi lozim” degan tamoyil ilgari surildi va 2026-yilda “Sifatli davlat boshqaruvi – 2026” dasturi doirasida yana bir bor davlat xizmatchilari uchun asosiy mezon sifatida taʼkidlandi[1]. Bu tamoyilning hayotga tatbiq etilishi davlat xizmatchisining kimga, qanday asosda va qanday masʼuliyat bilan xizmat qilishi huquqiy jihatdan qanchalik aniq belgilanganiga bevosita bogʻliq.

Yangi tahrirdagi Konstitutsiyaning 37-moddasi fuqarolarga davlat xizmatiga kirishda teng huquqni kafolatlab, davlat xizmatini oʻtash bilan bogʻliq cheklovlar faqat qonun bilan belgilanishini mustahkamladi[2]. 2022-yil 8-avgustda qabul qilingan “Davlat fuqarolik xizmati toʻgʻrisida”gi Qonun[3] (bundan buyon – Qonun) esa ilk marta davlat fuqarolik xizmatiga kirish, uni oʻtash va tugatish masalalarini yagona maxsus qonunda jamladi. Qonunning 10-moddasiga koʻra fuqaro lavozimga tayinlangan paytdan eʼtiboran davlat fuqarolik xizmatchisi maqomiga ega boʻladi va faoliyati tugatilishi bilan uni yoʻqotadi; siyosiy guruhga taalluqli xizmatchilarning qoʻshimcha huquq, majburiyat va cheklovlari esa alohida qonunchilik bilan belgilanadi.

Islohotlarning navbatdagi bosqichi Prezidentning 2025-yil 19-iyundagi PF-95-son Farmoni bilan boshlandi[4]. Farmon bilan Davlat fuqarolik xizmatini 2030-yilgacha rivojlantirish strategiyasi, davlat fuqarolik xizmati tatbiq qilinadigan organlar roʻyxati va lavozimlarning davlat reyestri tasdiqlandi. Endi qaysi lavozimlar siyosiy guruhga kirishi – vazirlar, hokimlar, respublika davlat organlarining rahbarlari – normativ jihatdan aniq. Biroq aynan shu aniqlik yangi savolni yuzaga chiqardi: bu lavozimlardagi insonlar qanday huquqiy munosabat asosida xizmat qiladi?

Oddiy davlat fuqarolik xizmatchisi uchun javob maʼlum: u bilan mehnat shartnomasi tuziladi va xizmatning asosiy shartlari shu shartnomada yoziladi. Vazir yoki hokim bilan esa bunday shartnoma tuzilmaydi. Unda uning huquq va majburiyatlari qayerda yozilgan, xizmati qaysi hujjat bilan boshlanadi va qaysi asosda tugaydi? Bu savol faqat nazariy qiziqish emas: undan siyosiy lavozimdagi rahbarning javobgarligi ham, uning huquqiy kafolatlari ham kelib chiqadi.

Huquqiy jihatdan bu holat Qonunning 30-moddasida mustahkamlangan: umumiy qoida sifatida xizmatga kirayotgan shaxs bilan mehnat shartnomasi tuziladi, siyosiy guruhga kiruvchi xizmatchilar bilan esa tuzilmaydi. Ayni moddaning uchinchi qismiga koʻra aynan mehnat shartnomasida xizmatni oʻtash asoslari va shartlari, huquq, majburiyat va javobgarlik, cheklovlar, huquqiy va ijtimoiy himoya qoidalari aks ettiriladi. Boshqacha aytganda, qonun chiqaruvchi siyosiy guruh uchun xizmat shartlarini belgilovchi asosiy vositadan voz kechgan, ammo uning oʻrnini nima egallashini aytmagan.

Tadqiqotning ilmiy muammosi ham shu yerdan boshlanadi: siyosiy guruh xizmatchisining xizmat munosabati qaysi yuridik fakt asosida vujudga keladi, uning individual mazmuni qanday belgilanadi va u qaysi huquqiy mexanizm asosida tugatiladi? Mehnat shartnomasining istisno etilishi oʻz-oʻzidan yaxlit ommaviy-huquqiy xizmat modelining mavjudligini anglatadimi yoki bunday modelning boshqa elementlari ham qonunchilikda izchil belgilanishi lozimmi?

Tadqiqotning maqsadi – siyosiy guruh xizmatchilari xizmat munosabatining huquqiy tabiatini aniqlash, uning vujudga kelishi, mazmuni va tugatilishining normativ mexanizmini tizimli tahlil qilish, xorijiy modellarni qiyosiy oʻrganish va ushbu munosabatni ifodalovchi nazariy-huquqiy konstruksiyani ishlab chiqish.

Tadqiqot gipotezasi: mehnat shartnomasining qonun darajasida istisno etilishi siyosiy guruh xizmat munosabatini umumiy mehnat-shartnomaviy modeldan ajratadi, biroq maxsus ommaviy-huquqiy xizmat munosabatining mavjudligini asoslash uchun faqat shu belgi yetarli emas; buning uchun munosabatning vujudga kelishi, mazmuni va tugatilishini belgilovchi huquqiy vositalar oʻzaro bogʻliq holda tahlil qilinishi kerak.

Tadqiqotning normativ bazasini Konstitutsiya, Qonun, Mehnat kodeksi[5], “Vazirlar Mahkamasi to‘g‘risida”gi Konstitutsiyaviy qonun[6], PF-95-son Farmon va u bilan tasdiqlangan hujjatlar tashkil etdi. Hujjatlar 2026-yil sentabr holatidagi tahrirda tahlil qilindi.

Siyosiy guruh xizmat munosabati uchta o‘zaro bog‘liq element – vujudga kelishi, huquqiy mazmuni va tugatilishi bo‘yicha o‘rganildi. Qiyosiy qism uchun Germaniya, Fransiya, Buyuk Britaniya, Yaponiya, Koreya Respublikasi va Qozog‘iston qonunchiligi tanlandi. Tanlov mezon – bu davlatlarning siyosiy yoki yuqori darajadagi lavozimlarni egallashda turlicha huquqiy mexanizmlardan foydalanishi. Ustuvorlik birlamchi manbalarga – konstitutsiyalar, davlat xizmati to‘g‘risidagi qonunlar va kodekslarga berildi.

Qiyosiy tahlil yagona funksional mezon asosida o‘tkazildi: siyosiy yoki yuqori lavozimni egallagan shaxsning xizmat munosabati qaysi yuridik fakt asosida vujudga keladi va qanday shaklda rasmiylashtiriladi? “Politische Beamte”, “political service”, “special service”, “emplois à la décision du Gouvernement”, “special adviser” kabi kategoriyalar o‘zaro bir xil tushunchalar sifatida emas, har biri o‘z milliy huquq tizimining mustaqil kategoriyasi sifatida o‘rganildi.

Formal-yuridik, tizimli-huquqiy, qiyosiy-huquqiy, doktrinal tahlil va huquqiy modellashtirish metodlaridan foydalanildi. Bunda “maxsus ommaviy-huquqiy xizmat munosabati” kategoriyasi tayyor aksioma sifatida olinmadi: uning mavjudligi va mazmuni tahlil natijalari asosida tekshirildi.

Mexanizmni aniqlash uchun Qonunning 10, 23, 30 va 33-moddalarini birgalikda tahlil qilish talab etiladi.

Birinchidan, 10-moddaga ko‘ra xizmatchi maqomining vujudga kelishi lavozimga tayinlash yuridik fakti bilan bog‘langan. Demak, siyosiy guruh uchun xizmat munosabatini vujudga keltiruvchi fakt mehnat shartnomasini tuzish emas, vakolatli subyekt tomonidan lavozimga tayinlashdir.

Ikkinchidan, 23-modda siyosiy guruhni lavozimga tayinlash va lavozimdan ozod qilish tartibini Qonunning o‘zida belgilamaydi, uni alohida qonunlar va Prezident qarorlariga havola qiladi. Natijada ikki darajali tartibga solish yuzaga keladi: Qonun umumiy maxsus rejimni belgilaydi, muayyan lavozim bo‘yicha mexanizm esa maxsus qonunchilikda konkretlashtiriladi. Masalan, “Vazirlar Mahkamasi to‘g‘risida”gi Konstitutsiyaviy qonunga ko‘ra Vazirlar Mahkamasi a‘zolari nomzodlari Qonunchilik palatasi tomonidan ma‘qullangach, Prezident tomonidan tayinlanadi.

Uchinchidan, 30-modda siyosiy guruh bilan mehnat shartnomasi tuzilmasligini belgilaydi. Boshqaruv va yordamchi guruhlarda mehnat shartnomasi xizmatning individual shartlarini konkretlashtirsa, siyosiy guruh uchun bu vosita istisno qilingan.

To‘rtinchidan, 33-modda xizmatni o‘tash tartibini ham alohida qonunlar va Prezident qarorlariga havola qiladi. Shu tariqa havolaviy tartibga solish tayinlash bilan cheklanmay, xizmatni o‘tash bosqichiga ham tatbiq etiladi.

Tizimli tahlil vujudga kelish mexanizmini quyidagi zanjir shaklida ifodalash imkonini beradi: **lavozimning reyestrda siyosiy guruhga kiritilishi → maxsus qonunchilikda tayinlov subyekti va tartibining belgilanishi → individual tayinlash hujjatining qabul qilinishi → xizmatchi maqomining vujudga kelishi → xizmatni maxsus qonunchilik asosida o‘tash.**

Bu yerda “tayinlash” va “tayinlash to‘g‘risidagi hujjat”ni farqlash lozim. Tayinlash – xizmat munosabatini vujudga keltiruvchi yuridik fakt; hujjat esa uning shakli bo‘lib, turi, qabul qiluvchi subyekt va tartibi muayyan lavozimning maxsus rejimi bilan belgilanadi. Shu sababli siyosiy guruhning barcha lavozimlari uchun xizmat munosabati bir xil turdagi hujjat bilan vujudga keladi, degan umumlashma o‘rinli emas.

Mehnat shartnomasi istisno qilingan ekan, odatda u orqali konkretlashtiriladigan shartlar qaysi manbada belgilanadi, degan savol tug‘iladi. Bu savol tayinlash hujjatining mavjudligi bilan hal etilmaydi: hujjat shaxsning lavozimni egallashini rasmiylashtiradi, biroq bundan uning xizmat vazifalari, huquq, majburiyat, cheklov, javobgarlik va kafolatlarni konkretlashtirish funksiyasini ham avtomatik bajarishi kelib chiqmaydi.

1-natija: amaldagi qonunchilikda ikki element aniq: tayinlash xizmat maqomini vujudga keltiruvchi yuridik fakt hisoblanadi; mehnat shartnomasi siyosiy guruh uchun konstitutiv ham, individualizatsiya qiluvchi asos ham emas. Individual mazmunni belgilovchi vosita esa Qonunda aniqlanmagan.

Germaniya. Federal davlat xizmatchilari to'g'risidagi qonunning 10-paragrafiga ko'ra Beamtenverhältnis tayinlash (Ernennung) orqali vujudga keladi, tayinlash esa tayinlash hujjatini (Ernennungsurkunde) topshirish bilan amalga oshiriladi[7]. Siyosiy xususiyatdagi mansabdor shaxslar umumiy tizimdan tashqarida qolmaydi: qonunning 54-paragrafi politische Beamte toifasiga davlat kotiblari va boshqa yuqori lavozimlarni kiritadi hamda ularni istalgan vaqtda vaqtinchalik iste'foga (einstweiliger Ruhestand) chiqarish imkonini beradi. Germaniya modelida vujudga kelish, maqom va tugatilish yagona xizmat-huquqiy tizim ichida o'zaro bog'langan. Shu bilan birga, politische Beamte instituti O'zbekistondagi "siyosiy guruh" bilan aynan bir xil emas, shuning uchun uni bevosita ko'chirish metodologik jihatdan noto'g'ri.

Qozog'iston. 2026-yil 19-mayda qabul qilingan "Qozog'iston Respublikasining davlat xizmati to'g'risida"gi Qonunning 25-moddasiga ko'ra siyosiy davlat lavozimini egallash tayinlash yoki qonunchilikda belgilangan boshqa asoslarda amalga oshiriladi, tayinlash va lavozimdan ozod qilish esa tegishli vakolatga ega mansabdor shaxs (organ) tomonidan amalga oshiriladi. Qonunning 69-moddasi siyosiy xizmatchilarning iste'fosi institutini batafsil tartibga soladi va iste'fo asoslari belgilanmagan hollarda ular ushbu Qonun yoki mehnat qonunchiligida nazarda tutilgan umumiy asoslarda ishdan bo'shatilishini belgilaydi[8]. Qozog'iston qonun chiqaruvchisi lavozimni egallash asosini pozitiv shaklda ifodalagan, O'zbekiston Qonunining 30-moddasi esa siyosiy guruh uchun salbiy formuladan – mehnat shartnomasi tuzilmasligidan foydalanadi. Qozog'iston tajribasi, shuningdek, tugatish mexanizmi maxsus institut (iste'fo) va mehnat qonunchiligini subsidiar qo'llash orqali bir-biriga bog'lanishi mumkinligini ko'rsatadi.

Koreya Respublikasi. Davlat xizmatchilari to'g'risidagi qonunning 2-moddasi xizmatchilarni career service va non-career servicega ajratadi, political service esa non-career service tarkibidagi alohida toifa sifatida belgilangan[9]. Unga saylov orqali yoki National Assembly roziligi bilan tayinlanadigan shaxslar hamda qonun yoki Prezident dekreti bilan belgilangan yuqori siyosiy lavozimlar kiradi. Koreya tajribasi siyosiy xizmatning maxsusligi faqat shartnomaning bor-yo'qligi bilan emas, balki uning karyera tizimidan qonun darajasida ajratilishi va unga tayinlashning differensial qoidalari qo'llanilishi bilan belgilanishini ko'rsatadi.

Yaponiya. Milliy davlat xizmati to'g'risidagi qonunning 2-moddasi lavozimlarni regular service va special servicega ajratadi; special service tarkibiga Bosh vazir, davlat vazirlari va boshqa siyosiy lavozimlar kiritilgan[10]. Konstitutsiyaning 6 va 67-moddalariga ko'ra Bosh vazir Diet qarori bilan belgilanib, Imperator tomonidan tayinlanadi, 68-moddaga ko'ra esa davlat vazirlarini Bosh vazir tayinlaydi va o'z ixtiyoriga ko'ra lavozimidan ozod qiladi[11]. Biroq special service tarkibiga siyosiy bo'lmagan lavozimlar ham kiradi, demak "maxsus xizmat" kategoriyasining o'zi yagona huquqiy rejimni anglatmaydi.

Fransiya. Umumiy davlat xizmati kodeksining L341-1-moddasiga ko'ra ayrim yuqori lavozimlarga tayinlash Hukumat qaroriga qoldiriladi (emploi à la décision du Gouvernement) va bunday tayinlashlar istalgan vaqtda bekor qilinishi mumkin; L341-2-moddaga ko'ra bu lavozimlarni fonctionnaire bilan bir qatorda kontrakt asosidagi agent (agent contractuel) ham egallashi mumkin, bu esa uni davlat xizmati korpusiga avtomatik kiritmaydi[12]. Demak, lavozimning huquqiy rejimi bilan uni egallayotgan shaxsning dastlabki xizmat maqomi bir xil hodisa emas.

Buyuk Britaniya. Maxsus maslahatchilar (special advisers) "Constitutional Reform and Governance Act 2010"ning 15-bo'limiga muvofiq tayinlanadi[13]. 2026-yil 29-iyulda yangilangan namunaviy shartnomaga ko'ra, u boshqa hujjatlar bilan birgalikda maslahatchining Crown bilan tuzilgan mehnat shartnomasini tashkil etadi; tayinlagan vazir lavozimini tark etsa, xizmat avtomatik tugaydi, Bosh vazir roziligini qaytarib olsa yoki vazir maslahatchining faoliyatini davom ettirishni istamasa, shartnoma bekor qilinishi mumkin[14]. Demak, siyosiy tayinlov va mehnat shartnomasi bir-birini istisno qilmaydi.

Qiyoslash siyosiy lavozimlardagi xizmatni rasmiylashtirishning uch modelini ajratish imkonini beradi. **Ommaviy-huquqiy tayinlash modelida** maqomni tayinlash yoki boshqa ommaviy-huquqiy fakt vujudga keltiradi, asosiy elementlar maxsus xizmat qonunchiligi bilan belgilanadi (Germaniya; unga funksional yaqin konstruksiyalar – Qozog'iston, Koreya, Yaponiya). **Differensial modelda** lavozim maxsus tayinlash va ozod qilish rejimiga ega, uni egallovchi shaxsning maqomi

esa turlicha bo'lishi mumkin (Fransiya). **Shartnomaviy model**da siyosiy tayinlov bilan birga individual mazmun mehnat shartnomasi orqali rasmiylashtiriladi (Buyuk Britaniya).

2-natija: lavozimning siyosiy xususiyati xizmat munosabatining huquqiy shaklini oldindan belgilamaydi. O'zbekistonda siyosiy guruh bilan mehnat shartnomasi tuzilmasligi universal huquqiy zarurat emas, balki milliy qonun chiqaruvchining normativ tanlovidir. Shu sababli ilmiy vazifa bu tanlovning huquqiy oqibatlari qonunchilikda izchil ifodalanganligini tekshirishdan iborat.

A.A.Kiselyovanning fikricha, "Davlat fuqarolik xizmati lavozimiga tayinlash — bu davlat organining bir tomonlama qabul qiladigan qaroridir. Ana shu qaror orqali shaxs rasman o'z xizmat vazifalarini bajara boshlaydi"[15]. A.A.Grishkoves lavozimga tayinlashni davlat hokimiyati organining bir tomonlama majburiy xususiyatga ega bo'lgan ommaviy-huquqiy akti deb hisoblaydi[16]. D.Raximovning fikriga ko'ra esa, "mamlakatimizda davlat fuqarolik xizmatchilarining faoliyatini ommaviy huquq normalari bilan bir qatorda mehnat huquq normalari bilan ham tartibga soladigan aralash tizim shakllangan"[17].

I.A.Xamedov davlat xizmatiga qabul qilish, lavozimda ko'tarish va xizmatni tugatishni ma'muriy hujjatlar deb hisoblaydi: ommaviy-huquqiy munosabatni aynan ma'muriy hujjat vujudga keltiradi, uning asosida tuziladigan mehnat shartnomasi esa mehnat munosabatlari tafsilotlarini belgilaydi[18]. Olim tayinlash buyruq bilan, ozod etish esa mehnat shartnomasini bekor qilish orqali amalga oshirilishini ommaviy va xususiy-huquqiy boshlanishlarning aralashuvi sifatida tanqid qiladi[18].

Bu yondashuv shartli ravishda dualistik deb atalishi mumkin: hujjat maqomni yaratadi, shartnoma shartlarni batafsil belgilaydi. Boshqaruv va yordamchi guruhlarda u Qonunning tuzilishiga mos keladi. Siyosiy guruhda esa ikkinchi element yo'q, shuning uchun D.Raximov qayd etgan aralash tizim bu guruhga to'liq tatbiq etilmaydi: tayinlash hujjati maqomni vujudga keltiradi, ammo shartnomaning batafsillashtirish vazifasi qaysi manbaga o'tganini Qonun ko'rsatmaydi. Demak, dualistik modelni siyosiy guruhga tatbiq etish uchun uning ikkinchi elementining o'rnini bosuvchi vositani aniqlash zarur.

Qiyosiy va milliy tahlil natijalari bir-birini to'ldiradi: lavozimning siyosiy xususiyati ham, mehnat shartnomasining yo'qligi ham o'z-o'zicha xizmat munosabatini maxsus ommaviy-huquqiy munosabat sifatida kvalifikatsiya qilish uchun yetarli emas. Salbiy belgi bilan bir qatorda ijobiy belgilar ham bo'lishi kerak. Shu asosda **funksional to'liqlik mezon**ni taklif etiladi. Unga ko'ra uchta savolga javob berilishi lozim:

1) xizmat munosabatini qaysi ommaviy-huquqiy yuridik fakt vujudga keltiradi va u qanday individual hujjat bilan rasmiylashtiriladi;

2) mehnat shartnomasi bo'lmagan sharoitda munosabatning individual mazmuni – huquq, majburiyat, vakolat, cheklov, javobgarlik va kafolatlar – qaysi normativ yoki individual vositalar orqali belgilanadi;

3) munosabat qaysi yuridik fakt asosida tugatiladi va bu fakt qanday hujjat bilan rasmiylashtiriladi.

Bu mezon asosida quyidagi ta'rif ilgari suriladi: **siyosiy guruh davlat fuqarolik xizmatchisining maxsus ommaviy-huquqiy xizmat munosabati – vakolatli davlat organi yoki mansabdor shaxsning lavozimga tayinlash to'g'risidagi individual huquqiy hujjati asosida vujudga keladigan, mehnat shartnomasiga asoslanmaydigan hamda xizmatchining huquqiy maqomi, vakolatlari, majburiyatlari, cheklovlari, javobgarligi, kafolatlari va xizmatni tugatish asoslari asosan davlat fuqarolik xizmati to'g'risidagi maxsus qonunchilik bilan belgilanadigan ommaviy-huquqiy munosabat.**

"Asosan" so'zi atayin qo'llanilgan: munosabatning ommaviy-huquqiy tabiati mehnat qonunchiligining subsidiar qo'llanilishini istisno qilmaydi. Buni Qonunning o'zi ham tasdiqlaydi: mehnatga haq to'lash (43-modda), ijtimoiy himoya (53-modda), ta'tillar (54-modda) to'g'risidagi normalar shartnomaga emas, xizmatchi maqomiga bog'langan va siyosiy guruhga ham tatbiq etiladi. Qozog'iston qonunchiligida ham siyosiy xizmatchilarga nisbatan mehnat qonunchiligining subsidiar qo'llanilishi nazarda tutilgan.

Tushunchaning kvalifikatsiyalovchi belgilari: maxsus subyekt tarkibi; munosabatni vujudga keltiruvchi ommaviy-huquqiy tayinlash fakti; mehnat shartnomasining konstitutiv asos sifatida mavjud emasligi; maqomning asosiy elementlari imperativ maxsus normalar bilan belgilanishi; xizmatni tugatishning maxsus ommaviy-huquqiy mexanizmi.

Funksional to'liqlik tugatish mexanizmi bilan ham baholanadi. Qonunning 50-moddasi faoliyatni tugatishning birinchi asosi sifatida mehnat shartnomasining bekor qilinishini nazarda tutadi; bu asos siyosiy guruhga qo'llanilmaydi. Qolgan asoslar – fuqarolikni yo'qotish, sud hukmi, yolg'on axborot, korrupsiyaga oid huquqbuzarlik, cheklovlariga rioya etmaslik – favqulodda xususiyatga ega. Shu bilan birga, 23-modda siyosiy guruhni lavozimidan ozod qilish tartibini maxsus qonunchilikka havola qiladi. Shuning uchun bu masalani 50-modda bilan cheklangan holda emas, 23, 30, 33-moddalar va tegishli lavozimga oid maxsus hujjatlar bilan birgalikda baholash kerak.

Bu yerda ikki tushunchaning nisbatini aniqlash muhim: **“lavozimdan ozod qilish”** va **“davlat fuqarolik xizmatchisi faoliyatini tugatish”**. Agar maxsus qonunchilik vakolatli organga shaxsni lavozimdan ozod qilish huquqini bersa, bu hujjat xizmat munosabatini bevosita tugatuvchi yuridik fakt hisoblanadimi yoki 10-moddadagi maqomni yo'qotish uchun qo'shimcha rasmiylashtirish talab qilinadimi? Nazariy jihatdan simmetrik konstruksiya kutiladi: **lavozimga tayinlash → xizmat munosabatining vujudga kelishi; lavozimdan ozod qilish → xizmat munosabatining tugatilishi**. Biroq bu simmetriya Qonunning 50-moddasida ifodalanmagan.

Har bir siyosiy lavozim bo'yicha maxsus qonunchilik inventarizatsiya qilinmasdan turib “huquqiy bo'shliq” mavjudligini qat'iy e'lon qilish metodologik jihatdan asosli emas. Shu sababli aniqlangan holat, avvalo, **normativ fragmentarlik va muvofiqlashtirish masalasi** sifatida baholanadi: lavozimdan ozod qilish mexanizmi maxsus hujjatlarda mavjud bo'lishi mumkin, ammo uning 50-moddadagi faoliyatni tugatishning umumiy konstruksiyasi bilan aloqasi Qonunda bevosita ko'rsatilmagan. Bu aloqani Qonunda mustahkamlash – masalan, 50-moddaga “siyosiy guruh xizmatchisining uni tayinlagan vakolatli subyekt tomonidan lavozimidan ozod etilganligi” asosini kiritish – muvofiqlashtirishning eng tabiiy vositasi bo'ladi.

3-natija: siyosiy guruh uchun tugatish mexanizmining asosiy muammosi mexanizmning yo'qligi emas, balki maxsus qonunchilikdagi ozod qilish bilan Qonundagi faoliyatni tugatish konstruksiyasi o'rtasidagi normativ aloqaning ifodalanmaganligidir.

1. Siyosiy guruh xizmat munosabatining huquqiy tabiatini faqat mehnat shartnomasining bor-yo'qligi orqali tavsiflash yetarli emas; uni vujudga kelishi, mazmuni va tugatilishi birligida tahlil qilish talab etiladi.

2. Xizmat munosabatini vujudga keltiruvchi yuridik fakt – lavozimga tayinlash. “Tayinlash” (yuridik fakt) va “tayinlash to'g'risidagi hujjat” (uning shakli) farqlanishi lozim; hujjatning turi, subyeksi va tartibi reyestrda kiritilgan har bir siyosiy lavozimning maxsus rejimi bilan belgilanadi.

3. Mehnat shartnomasining yo'qligi tayinlash hujjati uning barcha funksiyalarini o'z zimmasiga olishini anglatmaydi. Shartnomaning individualizatsiya funksiyasini qaysi vosita bajarishi siyosiy guruh rejimining asosiy ochiq masalasi hisoblanadi.

4. Qiyosiy tahlil siyosiy lavozimlar uchun uch modelni – ommaviy-huquqiy tayinlash, differensial va shartnomaviy modellarni ajratish imkonini berdi. O'zbekiston qonun chiqaruvchisi shartnomaviy modeldan voz kechgan; demak masala model tanlashda emas, tanlangan modelning ichki izchilligida.

5. Mehnat shartnomasining mavjud emasligi maxsus ommaviy-huquqiy xizmat munosabatining zarur, biroq yetarli bo'lmagan belgisidir. Bunday kvalifikatsiya vujudga kelish, mazmun va tugatilish o'zaro bog'langan maxsus mexanizmlar bilan tartibga solingan taqdirdagina asoslanadi (funksional to'liqlik mezon).

6. Tugatish masalasida asosiy muammo – maxsus qonunchilikdagi lavozimdan ozod qilish bilan Qonunning 50-moddasidagi faoliyatni tugatish konstruksiyasi o'rtasidagi normativ aloqaning yo'qligi. Uni 50-moddaga siyosiy guruh uchun maxsus asos kiritish orqali bartaraf etish maqsadga muvofiq.

Kelgusi tadqiqotlarda reyestrda kiritilgan har bir asosiy siyosiy lavozim bo'yicha tayinlash subyeksi va hujjati, xizmat mazmunini belgilovchi manbalar, ozod qilish subyeksi va hujjati hamda

uning xizmatchi maqomiga ta'siri kompleks o'rganilishi lozim. Bunday inventarizatsiya natijalari davlat fuqarolik xizmati to'g'risidagi qonunchilikni tizimlashtirish va muvofiqlashtirish bo'yicha aniq takliflarni ishlab chiqish uchun asos bo'ladi.

Iqtiboslar/Сноски/References:

1. O'zbekiston — davlat boshqaruvini transformatsiya qilish yo'lida: sifat va samaradorlik bosh mezonga aylanadi // Yangi O'zbekiston. – 2026-yil 12-iyun. (Uzbekistan on the Path of Transforming Public Administration: Quality and Efficiency Become the Main Criterion // Yangi Uzbekistan. – 12 June 2026.) URL: <https://yuz.uz/uz/news/zbekiston-davlat-bosqaruvini-transformaciia-qilis-ilida>
2. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi // Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi. – 01.05.2023-y., 03/23/837/0241-son. (Constitution of the Republic of Uzbekistan // National Database of Legislation. – 01.05.2023, No. 03/23/837/0241.) URL: <https://lex.uz/docs/-6445145>
3. O'zbekiston Respublikasining “Davlat fuqarolik xizmati to'g'risida”gi Qonuni // Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi. – 09.08.2022-y., 03/22/788/0723-son; 29.11.2023-y., 03/23/880/0905-son; 21.09.2024-y., 03/24/963/0735-son. (Law of the Republic of Uzbekistan “On State Civil Service” // National Database of Legislation. – 09.08.2022, No. 03/22/788/0723; 29.11.2023, No. 03/23/880/0905; 21.09.2024, No. 03/24/963/0735.) URL: <https://lex.uz/uz/docs/6145972>
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 19-iyundagi “Davlat fuqarolik xizmatini yangi yondashuvlar asosida tashkil etish hamda professional va natijadorlikka yo'naltirilgan davlat xizmatchilari korpusini shakllantirish chora-tadbirlari to'g'risida”gi PF-95-son Farmoni. (Decree of the President of the Republic of Uzbekistan No. UP-95 of 19 June 2025 “On Measures to Organise the State Civil Service on the Basis of New Approaches and to Form a Professional and Result-Oriented Corps of Civil Servants”.) URL: <https://lex.uz/ru/docs/7587516>
5. O'zbekiston Respublikasining Mehnat kodeksi (yangi tahriri) // Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi. – 30.12.2025-y., 03/25/1109/1241-son. (Labour Code of the Republic of Uzbekistan (new edition) // National Database of Legislation. – 30.12.2025, No. 03/25/1109/1241.) URL: <https://lex.uz/ru/docs/-6257288>
6. O'zbekiston Respublikasining “Vazirlar Mahkamasi to'g'risida”gi Konstitutsiyaviy Qonuni (2024-yil 15-avgust, O'RQ-982-son) // Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi. – 26.12.2025-y., 03/25/1107/1216-son. (Constitutional Law of the Republic of Uzbekistan “On the Cabinet of Ministers” (15 August 2024, No. ZRU-982) // National Database of Legislation. – 26.12.2025, No. 03/25/1107/1216.) URL: <https://lex.uz/docs/7172667>
7. Bundesbeamten-gesetz (BBG) vom 5. Februar 2009, §§ 10, 54. (Федеральный закон о государственных служащих (BBG) от 5 февраля 2009 г., §§ 10, 54 // Federal Civil Servants Act (BBG) of 5 February 2009, §§ 10, 54.) URL: https://www.gesetze-im-internet.de/bbg_2009/
8. Закон Республики Казахстан от 19 мая 2026 года № 290-VIII «О государственной службе Республики Казахстан», ст. 25, 69. (Law of the Republic of Kazakhstan No. 290-VIII of 19 May 2026 “On the Civil Service of the Republic of Kazakhstan”, Articles 25, 69.) URL: <https://zakon.uchet.kz/rus/docs/Z2600000290>
9. State Public Officials Act (Republic of Korea), Article 2. (Закон о государственных служащих Республики Корея, статья 2 // State Public Officials Act (Republic of Korea), Article 2.)
10. National Public Service Act (Japan), 1947. (Закон о национальной государственной службе Японии, 1947 // National Public Service Act (Japan), 1947.) URL: <https://www.japaneselawtranslation.go.jp/en/laws/view/1917/en>
11. The Constitution of Japan, Articles 6, 67, 68. (Конституция Японии, статьи 6, 67, 68 // The Constitution of Japan, Articles 6, 67, 68.) URL: https://japan.kantei.go.jp/constitution_and_government_of_japan/constitution_e.html
12. Code général de la fonction publique, articles L341-1, L341-2. (Общий кодекс государственной службы Франции, статьи L341-1, L341-2 // General Civil Service Code (France), Articles L341-1, L341-2.) URL: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000044416551

13. Constitutional Reform and Governance Act 2010, section 15. (Закон о конституционной реформе и управлении 2010 года (Великобритания), раздел 15 // Constitutional Reform and Governance Act 2010 (United Kingdom), section 15.) URL: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2010/25/contents>
14. Cabinet Office. Model Contract for Special Advisers (updated 29 July 2026). (Канцелярия Кабинета министров Великобритании. Типовой контракт специального советника (обновлён 29 июля 2026 г.) // Cabinet Office. Model Contract for Special Advisers (updated 29 July 2026).) URL: <https://www.gov.uk/government/publications/special-advisers-code-of-conduct/model-contract-for-special-advisers-html--2>
15. Киселёва, А.А. Правовое регулирование служебно-контрактных отношений в государственной гражданской службе: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. – М., 2017. – С. 14. (Kiselyova, A.A. Legal Regulation of Service-Contract Relations in the State Civil Service: Abstract of the Dissertation for the Degree of Candidate of Legal Sciences. – Moscow, 2017. – P. 14.)
16. Гришковец, А.А. Проблемы правового регулирования и организации государственной гражданской службы в Российской Федерации: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. – М., 2004. (Grishkovets, A.A. Problems of Legal Regulation and Organisation of the State Civil Service in the Russian Federation: Abstract of the Dissertation for the Degree of Doctor of Legal Sciences. – Moscow, 2004.)
17. Raximov, D.G'. Davlat fuqarolik xizmatini kadrlar bilan ta'minlashning tashkiliy-huquqiy asoslarini takomillashtirish: yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasi. – T.: O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi, 2023. (Rakhimov, D.G. Improving the Organisational and Legal Framework for Staffing the State Civil Service: PhD Dissertation in Law. – Tashkent: Academy of Public Administration under the President of the Republic of Uzbekistan, 2023.)
18. Хамедов, И.А., Кутыбаева, Е.Д., Цай, И.М., Файзиев, Ф.М. Современное административное право Республики Узбекистан: учебник / под общ. ред. И.А. Хамедова. – Ташкент: DIMAL, 2023. – С. 639–640, 645. (Khamedov, I.A., Kutybaeva, E.D., Tsai, I.M., Fayziev, F.M. Modern Administrative Law of the Republic of Uzbekistan: Textbook / ed. by I.A. Khamedov. – Tashkent: DIMAL, 2023. – pp. 639–640, 645.)

ҲУҚУҚИЙ ТАДҚИҚОТЛАР ЖУРНАЛИ

ЖУРНАЛ ПРАВОВЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ

JOURNAL OF LAW RESEARCH

Taqdim etilayotgan maqolalarga qo'yilgan talablar:

1. Maqola o'zbek, ingliz va rus tillarida qabul qilinadi va Microsoft Word dasturida Times New Roman shriftida 12 kegl, 1 satr oralig'ida, sahifalar barcha tomondan 2 sm qoldirilgan bo'lishi shart. Satr boshi - 1,25 sm bo'lib, satrlarni eniga to'g'irlash, so'zlarni boshqa qatorga ko'chirish avtomatik tarzda bo'lishi lozim.
2. Birinchi qator o'ng tomondan muallifning familiyasi, ismi va otasining ismi, ikkinchi qatorda muallifning ish joyi, lavozimi, ilmiy darajasi va unvoni va e-mail, uchinchi qatorda sahifaning o'rtasida bosh va qalin harflar bilan maqolaning nomi yoziladi. Ushbu ma'lumotlar o'zbek, ingliz va rus tillarda berilishi lozim.
3. Keyingi qatordan o'zbek, ingliz va rus tillarida kamida 60 ta o'zbek, ingliz va rus tillarida so'zdan iborat annotatsiya beriladi.
4. Keyingi qatordan 6-10 ta o'zbek, ingliz va rus tillarida kalit so'zlar beriladi.
5. Keyingi qatordan asosiy matn umimiy so'zi minimal 2000 ta bo'ladi.
6. Adabiyotlarning to'liq ro'yxati asosiy matndan so'ng alifbo tartibida ko'rsatilishi lozim va havolalar asosiy matnda bo'lishi kerak [1, B.25].
7. Maqolada keltirilgan dalillarning to'g'riligi uchun muallif mas'ul, plagiat holati taqiqlanadi.
8. Web of science, Scopus tizimidagi jurnallardan iqtiboslar olish maqsadga muvofiqdir.

Требования к оформлению научной статьи:

1. Статья принимается на узбекском, английском и русском языках и должна быть оформлена в Microsoft Word шрифтом Times New Roman, размер 12, межстрочный интервал — 1, поля со всех сторон — 2 см. Абзацный отступ — 1,25 см; выравнивание по ширине и переносы слов должны быть включены автоматически.
2. В первой строке справа указываются фамилия, имя и отчество автора; во второй строке — место работы автора, должность, ученая степень и звание, а также e-mail; в третьей строке по центру страницы крупным и жирным шрифтом — название статьи. Эти сведения должны быть приведены на узбекском, английском и русском языках.
3. Ниже дается аннотация на узбекском, английском и русском языках, содержащая не менее 60 слов на каждом языке.
4. Далее приводятся 6–10 ключевых слов на узбекском, английском и русском языках.
5. Далее основной текст: общий объем текста должен быть не менее 2000 слов.
6. Полный список литературы должен быть приведен после основного текста в алфавитном порядке; ссылки должны присутствовать в основном тексте в формате [1, C.25].
7. Автор несет ответственность за достоверность приведенных в статье доказательств; плагиат запрещен.
8. Рекомендуется цитирование журналов из база данных Web of Science и Scopus.

Requirements of the articles submitted:

1. Articles are accepted in Uzbek, English and Russian and must be prepared in Microsoft Word using Times New Roman font, size 12, single line spacing, with 2 cm margins on all sides. First-line indent is 1.25 cm; text should be justified and word hyphenation/line breaks set to automatic.
2. In the first line on the right: the author's surname, given name and patronymic; in the second line: the author's affiliation, position, academic degree and title, and e-mail; in the third line centered on the page: the article title in bold and uppercase (or bold). These details must be provided in Uzbek, English and Russian.
3. Next, provide an abstract in Uzbek, English and Russian of at least 60 words in each language.
4. Next, provide 6–10 keywords in Uzbek, English and Russian.
5. Next, the main text: total word count must be at least 2000 words.
6. The full list of references must appear after the main text in alphabetical order, and citations should appear in the main text in the format [1, P.25].
7. The author is responsible for the accuracy of the evidence presented in the article; plagiarism is prohibited.
8. It is advisable to include citations from journals indexed in Web of Science and Scopus.